

METELI-projekti

lopetuskokous 12.4.2005

-hankkeen tavoite

-keskeiset tulokset, kliininen ja kineettiset kokeet

-johtopäätökset

Hankkeen tavoite

- **Tuottaa tietoa antioksidatiivisesti vaikuttavien, terveysvaikutteisten elintarvikkeiden täydentämiseen soveltuvien aineiden imeytymisestä ja metaboliasta ihmiselimistössä,**
- **testata potentiaalisten komponenttien terveysvaikutuksia, sekä**
- **testata AVE-hankkeessa kehitettyjen ja testattujen elintarvikkeiden antioksidatiivisuusmittareiden yhteyttä ihmiselimistöstä mitattuihin hapettumismittareihin.**

Meteli –hanke, kliininen koe 2004

EFFECTS OF MEAL COMPOSITION ON POSTPRANDIAL SERUM LIPIDS AND LIPID PEROXIDATION IN HEALTHY MEN:

Results from a clinical trial

Jaakko Mursu¹, Tarja Nurmi¹, Jari Kaikkonen¹, Kristiina Nyysönen¹, Sudhir Kurl¹, Marina Heinonen², Riitta Kivikari², Raimo Hiltunen³, Anna Peltoketo³,
Sari Voutilainen¹

¹Research Institute of Public Health, University of Kuopio, Kuopio, Finland

²Department of Applied Chemistry and Microbiology, Division of Food Chemistry, University of Helsinki,
Helsinki, Finland

³Department of Pharmacy, Division of Pharmacognosy, University of Helsinki, Helsinki, Finland

E-mail: Jaakko.Mursu@uku.fi

www.uku.fi/nutritionepidemiologists

TAUSTA

- ✘ Aterianjälkeisillä (postprandiaalisilla) metabolisilla muutoksilla arvellaan olevan vaikutuksia terveyteen.
- ✘ Aterian jälkeen mm. glukoosi- ja triglyseridipitoisuudet nousevat ja kroonisesti korkeat pitoisuudet altistavat esim. sydän- ja verisuonisairauksille.
- ✘ Lisäksi oksidatiivisen stressin oletetaan lisääntyvän aterioinnin, erityisesti runsasrasvaisen aterian seurauksena.
- ✘ Antioksidantit puolestaan voivat ehkäistä aterianjälkeistä oksidatiivista stressiä

TUTKIMUKSEN TAVOITTEET

✘ Tutkia aterian koostumuksen vaikutusta oksidatiiviseen stressiin:

1. Vähentääkö runsaasti fenolisia yhdisteitä sisältävä ateria oksidatiivista stressiä?
2. Lisääkö runsasrasvainen ateria oksidatiivista stressiä?
3. Jos rasvainen ateria lisää stressiä, voidaanko sitä ehkäistä runsaasti fenolisia yhdisteitä sisältävän aterian avulla?

FIGURE 1. STUDY DESIGN

POLYPHENOL RESTRICTED DIET:

No tea, red wine, cocoa or chocolate

Restrictions started 1 week before visit 1 and continued throughout the study

VISIT 1:

Whole grain cereal-berry meal:

50 g of whole grain cereals + 200 g of bilberry - lingonberry

250 kcal

50 g of carbohydrates

650 mg of identified polyphenols

VISIT 2:

High-fat meal:

Egg+bacon+sausage+cheese+butter

625 kcal

51 g of fat

23 g of SAFA

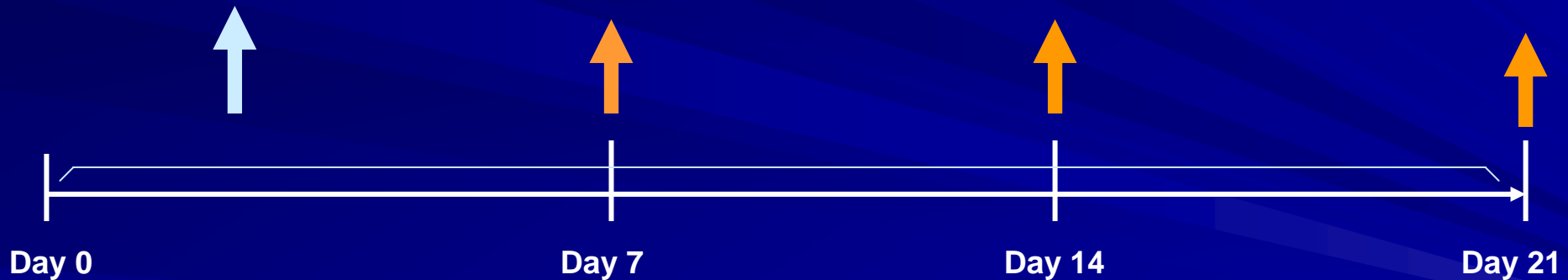
21 g of MUFA

6 g of PUFA

VISIT 3:

High-fat + cereal-berry meal

875 kcal

STUDY SUBJECTS:

Ten (10) non-smoking healthy men aged 40-61 years

No medication, dietary or antioxidant supplements

Blood samples:

After overnight (10 h) fast

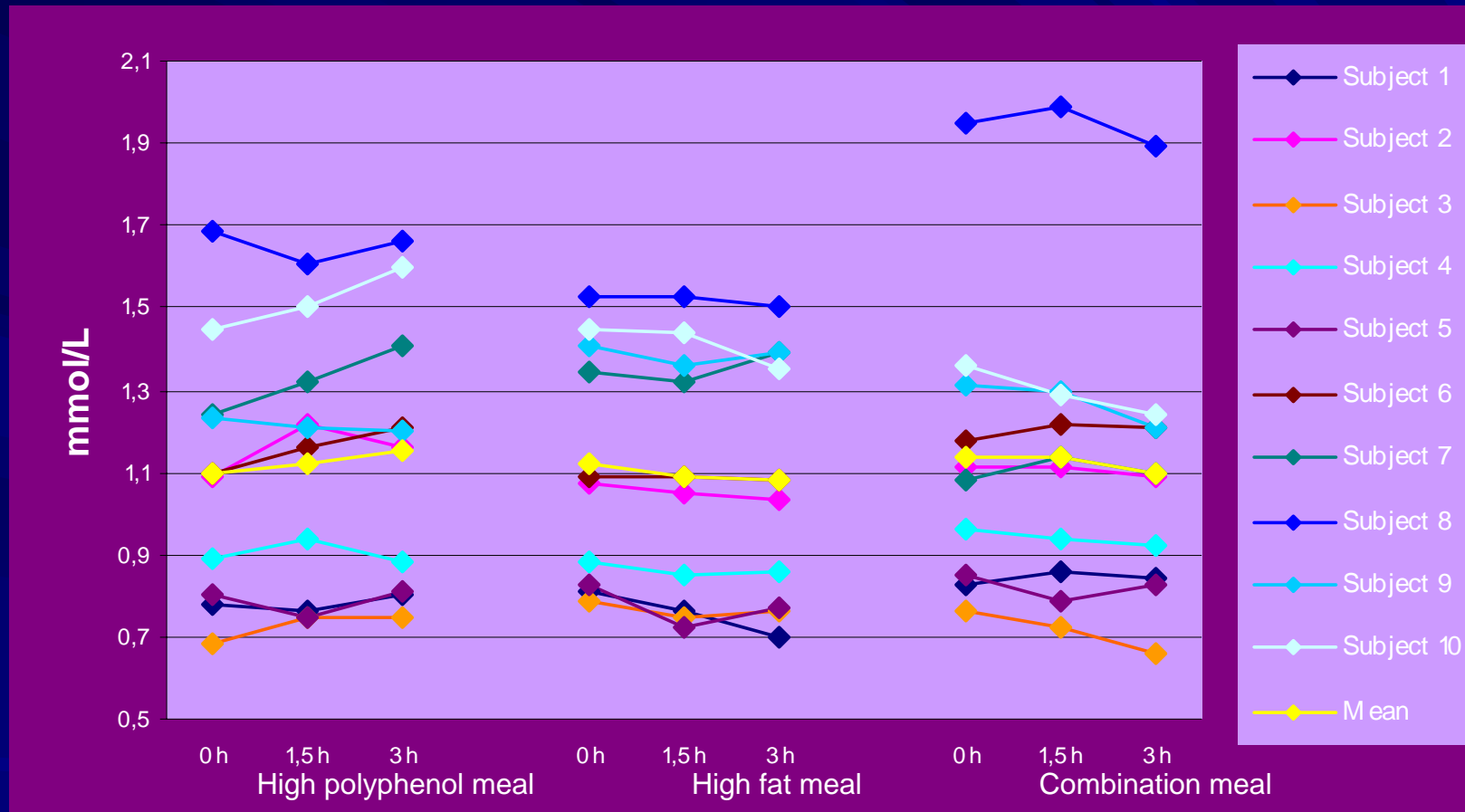
0.5h, 1h, 1.5h, 2h and 3 h after study meal

MENETELMÄT

3 x 3-päivän ruokapäiväkirja

- ✘ Pituus, paino, BMI
- ✘ ASAT, ALAT, gamma-GT
- ✘ Seerumin kokonais-, LDL- ja HDL-kolesterolit, triglyseridit
- ✘ Oksidatiivinen stressi:
  - ✘ Plasma total peroxy radical trapping potential (TRAP)
  - ✘ Kokoseerumin hapettumisalttius (Cu^{2+} induktio)
  - ✘ LDL + VLDL hapettumisalttius (Cu^{2+} induktio)
  - ✘ F_2 -isoprostaanit
  - ✘ 1,1-diphenyl-2-picrylhydrazyl radical scavenging capacity (DPPH•)
  - ✘ Kokonaisfenolit

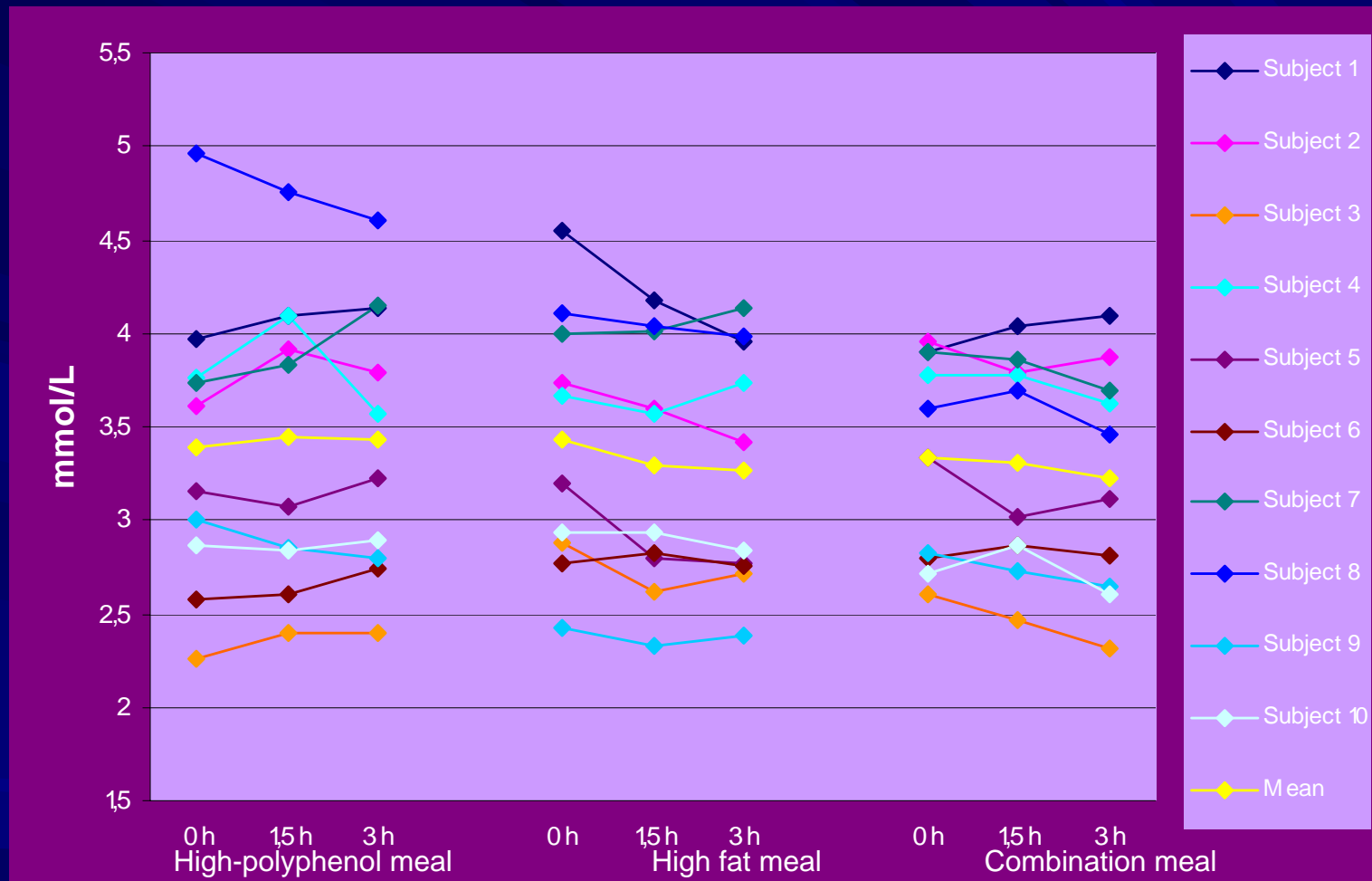
TULOKSET 1

Kuva 1. Aterioiden vaikutukset HDL-kolesterolin pitoisuuksiin.

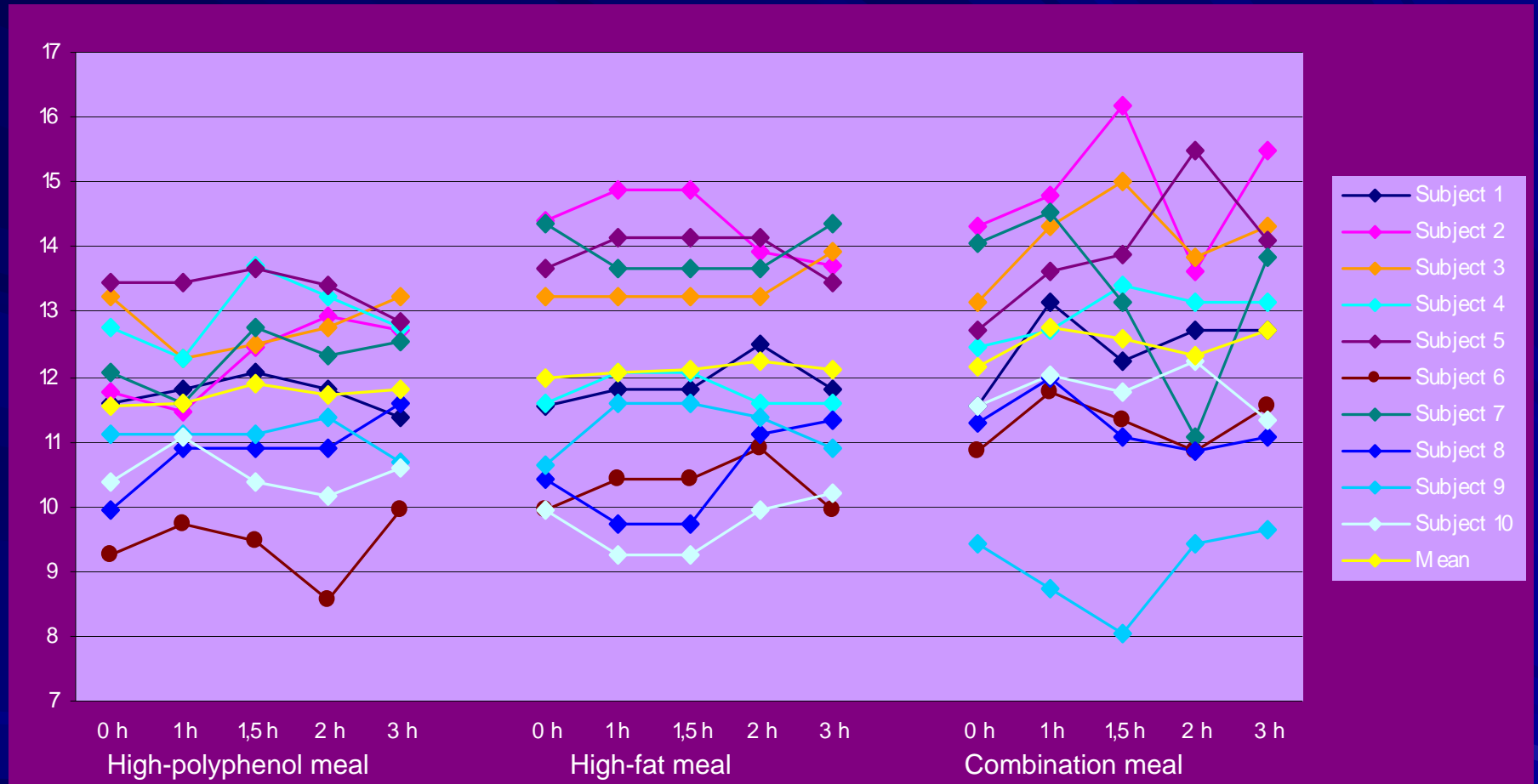

TULOKSET 2

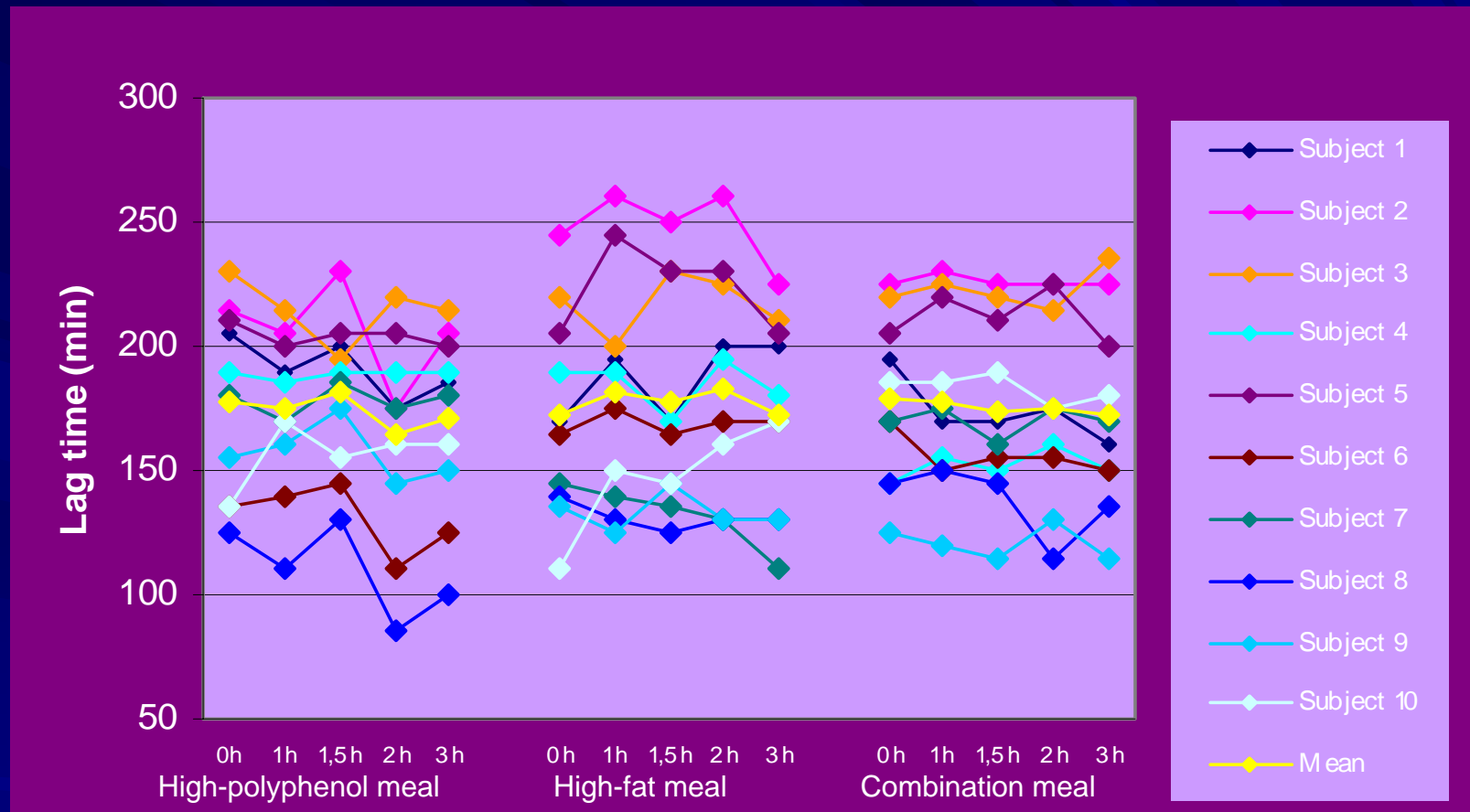
Kuva 2. Aterioiden vaikutukset LDL-kolesterolin pitoisuuksiin.

TULOKSET 3

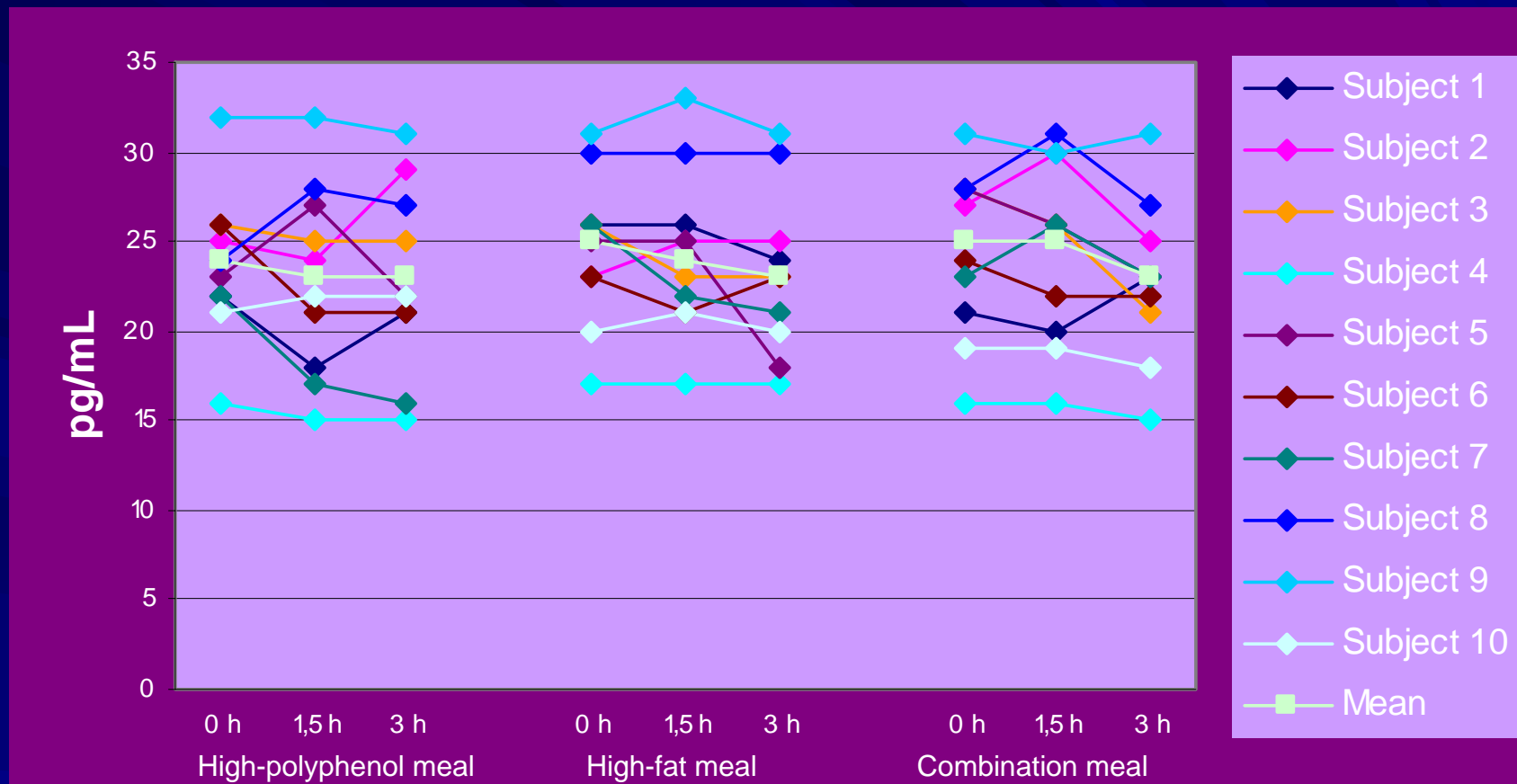
Kuva 3. Aterioiden vaikutukset TRAP mittauksiin.

TULOKSET 4

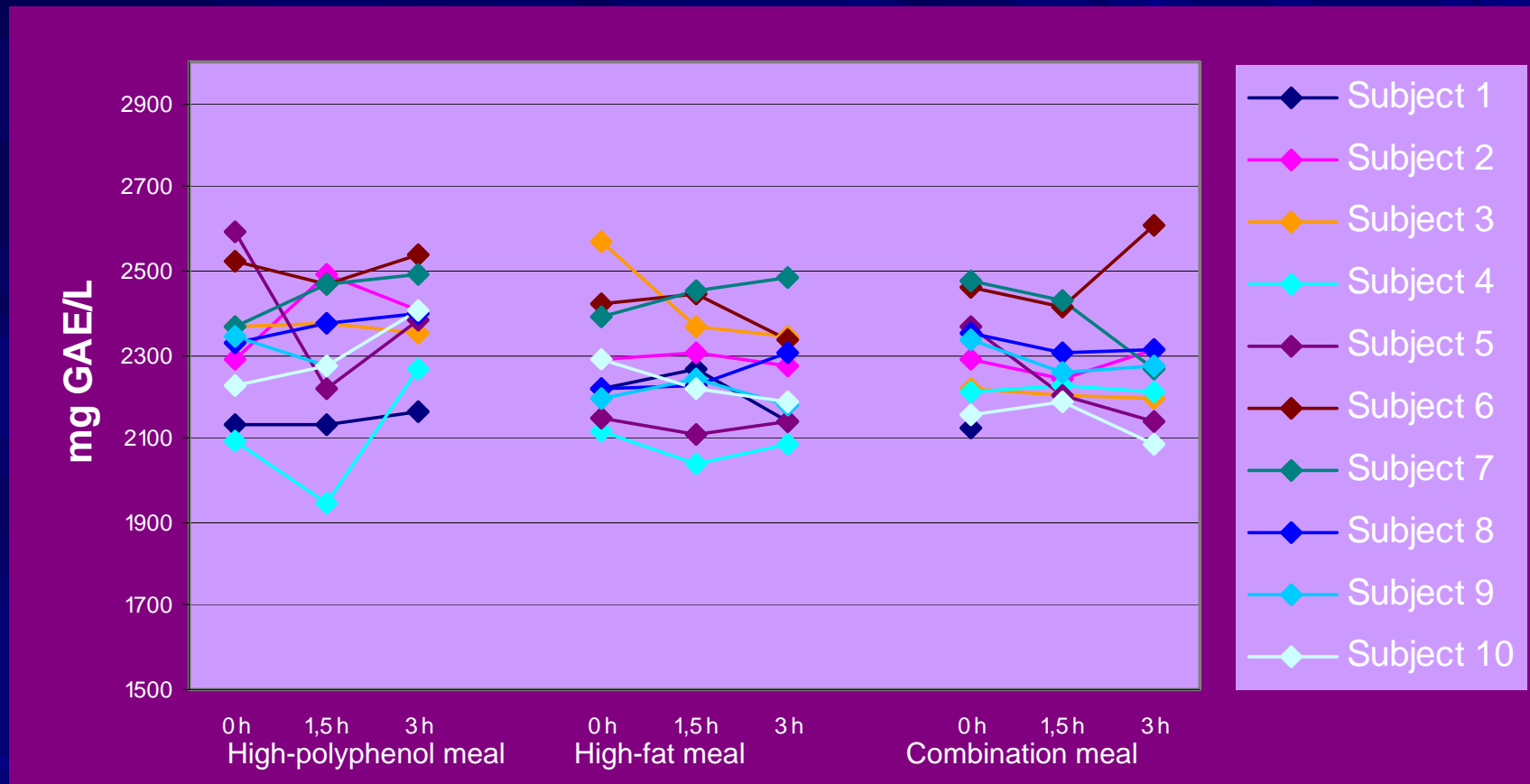
Kuva 4. Aterioiden vaikutukset kokoseerumin hapettumisaltiuteen.

TULOKSET 5

Kuva 5. Aterioiden vaikutukset F₂-isoprostaaneihin.

TULOKSET 6

Kuva 6. Aterioiden vaikutukset kokonaisfenoleihin.

POHDINTA

- ✘ **Aterioiden koostumus ei näyttäisi vaikuttavan oksidatiiviseen stressiin – rasvainen ateria ei lisää eikä runsaasti fenolisia yhdisteitä sisältävä ateria vähennä.**
- ✘ **Runsaasti fenolisia yhdisteitä sisältävä ateria näyttäisi nostavan HDL-kolesterolin pitoisuutta, kun taas rasvainen ateria ja näiden kahden aterian yhdistelmä näyttäisivät alentavan pitoisuutta.**

YHTEENVETOA KINEETTISISTÄ KOKEISTA

METABOLIA JA IMEYTYMINEN:

- **Yhdisteet imeytyvät**, fenolihapot paremmin kuin muut, lisätutkimus tarpeen
- **Poistuvat verenkierrosta nopeasti**, paitsi fenolihapot → vaikutukset mahdollisia ainoastaan säännöllisellä käytöllä
- Fenolihappometaboliitit **avainyhdisteitä** kun mahdollisia terveysvaikutuksia tutkitaan
- **Aterioista saaduista fenolihapoista noin puolet "käväisi" verenkierrossa**, merkitystä tutkittava lisää
- Antosyaanien metabolia selvittämättä, lisätutkimus tarpeen

ANTIOKSIDANTTIOMINAISUUDET

- Uudessa mallissa* parhaita antioksidantteja ne, jotka eivät ole antioksidantteja perinteisissä malleissa* → lisätutkimus tarpeen, mielenkiintoinen ilmiö, tarjoaa uuden tavan tutkia antioksidanttiominaisuuksia
  - Uusi malli soveltuu myös kliinisten kokeiden näytteille, mutta tulosten tulkinta vaatii lisätutkimuksia
- * Uusi malli = kuparihapetus, mitataan plasman rasvojen hapettumista ja antioksidanttien säilymistä
- * Perinteiset mallit = kokonaisfenolit, radikaalinsiieppausteho

METELI –HANKE, YHTEENVETOA

- Fenoliset yhdisteet imeytyvät ja niitä ja niiden metaboliitteja pystytään mittaamaan verenkierrosta ja virtsasta
- Osa yhdisteistä toimii voimakkaina antioksidanteina koeputkimalleissa
- Vastaavaa ei havaittu kliinisessä kokeessa, fenoliset yhdisteet eivät ilmeisesti toimi ainakaan merkittävinä antioksidanteina elimistössä
- Tämän tutkimuksen mukaan käytössä olevilla koeputkimalleilla ei voi ennustaa elintarvikkeen in vivo-vaikutuksia, eikä niitä pitäisi käyttää elintarvikkeiden terveystuotteiden tukena